

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Катедра суспільних наук
Навчальний рік 2021/2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Історія і культура України»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

222 «Медицина»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Медицина»

другого магістерського рівня вищої освіти

Курс I

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
суспільних наук ХНМУ

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 7

Завідувач кафедри

(підпис)

Робак І. Ю.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис)

Вовк О. Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Роба́к Ігор Ю́рійович, завідувач катедри, професор, доктор історичних наук
2. Алько́в Володи́мир Андрі́йович, доцент, кандидат історичних наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

- Робак Ігор Юрійович, завідувач катедри, професор, доктор історичних наук, iy.robak@knmu.edu.ua
- Альков Володимир Андрійович, доцент, кандидат історичних наук, va.alkov@knmu.edu.ua
- Демочко Ганна Леонідівна, доцент, кандидат історичних наук, hl.demochko@knmu.edu.ua
- Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук, ov.chernukha@knmu.edu.ua
- Арзуманова Тетяна Володимирівна, доцент, кандидат історичних наук, tv.arzumanova@knmu.edu.ua
- Троценко Олексій Володимирович, старший викладач, ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): історія, культурологія

Контактний телефон (057)707-73-37

Консультації відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді катедри та в кафедральній директорії в системі MOODLE (<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=107>)

Локація:

Пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет, Головний корпус, 3 поверх, кафедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Історія і культура України» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медицина» та проєкту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 222 «Медицина»

Опис навчальної дисципліни (анотація). Інтегрований курс «Історія та культура України» складається з 2 компонентів – історичного та культурного. Перший, історичний, вивчає розвиток людського суспільства від появи першої людини до наших днів на основі історичних джерел. Другий – культурний, що вивчає культуру України в її різноманітті на тому ж часовому проміжку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історико-культурний розвиток суспільства на території сучасної України з моменту появи там першої людини приблизно 1 млн років тому.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення навчальної дисципліни пов'язане із засвоєнням навчальних дисциплін, які викладаються на I-VI курсах: «Історія сучасного світу», «Філософія», «Культурологія», «Етнографія», «Політологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство», «Медичний Харків в персоналіях», «Історія охорони здоров'я в Харкові», «Медицина і політика». «Історія і культура України» предметно інтегрується з дисциплінами «Медицина і художня культура», «Медична субкультура», «Основи християнської етики та моралі», «Основи економічних теорій» та ін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів шкільного курсу історії України, які дають базові уявлення про освіту. У випадку іноземних студентів попередньої підготовки не вимагається, проблема вирішується за рахунок різнорівневого навчання.

Постреквізити. «Історія і культура України» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Історія сучасного світу», «Філософія», «Культурологія», «Етнографія», «Політологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство», «Медичний Харків в персоналіях», «Історія охорони здоров'я в Харкові», «Медицина і політика». «Історія і культура України» предметно інтегрується з дисциплінами «Медицина і художня культура», «Медична субкультура», «Основи християнської етики та моралі», «Основи економічних теорій».

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

- Українською мовою:
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2354>
- Англійською мовою:
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Головною метою вивчення інтегрованого курсу «Історія і культура України» є формування національної свідомості, глибокого розуміння багатовікової історії України, культурних особливостей українського народу,

виховання особистості майбутнього лікаря – активного громадянина і будівника демократичного суспільства, відданого своєму народові.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Історія і культура України»:

- з'ясувати, що являють собою історія і культура України, як і навіщо вони вивчаються в медичному виші;
- проаналізувати загальний хід історичного процесу по його основних етапах (добах), закономірності розвитку культурних процесів;
- реконструювати соціально-економічний і політичний устрій України в різні періоди її розвитку;
- дати оцінку взаємовідносинам влади та суспільства України на всіх етапах її історії;
- познайомити студентів із персоналіями найвидатніших українських історичних постатей;
- навчити студентів вірно орієнтуватися в історичних мапах українських земель.
- ознайомити студентів із феноменом культури, його значенням в житті людини й суспільства;
- розглянути головні етапи розвитку української культури в контексті європейської цивілізації.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральна:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою;
- ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- спеціальні (фахові, предметні):**
- ФК1 – Навички опитування;
  - ФК15 – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації;
  - ФК16 – Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції;
  - ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

- ПРН 1 – володіти загальними та спеціальними фундаментальними та професійно-орієнтованими знаннями, уміннями, навичками, компетентностями, необхідними для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді;
- ПРН 4 – проводити збір інформації про пацієнта;
- ПРН 5 – оцінювати результати опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень;
- ПРН 20 – застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі;
- ПРН 21 – дотримуватись етичного кодексу лікаря, що забезпечує сформованість фахівця з належними особистими якостями.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):** навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання (відсутня)
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	

Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки:	
		1-й	-
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: II магістерський рівень ОПП «Медицина»	Семестр	
		1 (2)-й	-
		Лекції	
		20 год.	-
		Практичні, семінарські	
		10 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: поточний, залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Стародавня історія і культура України	2	Вступна, оглядова, проблемна, бінарна
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	2	Оглядова, проблемна, бінарна
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	4	Оглядова, проблемна, бінарна
4	Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.)	4	Оглядова, проблемна, бінарна
5	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	8	Оглядова, проблемна, бінарна, завершальна
	Всього годин	20	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Стародавня історія і культура України	2	проблемне навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	2		
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	2		
4	Україна за модерної	2		

	доби (XVIII – початок XX ст.)		навчання, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, метод проектного навчання, організація екскурсій до музеїв та на виставки
5	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	2	
	Всього годин	10	

2.2.3 Практичні заняття не передбачені

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачені

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Стародавня історія і культура України	10	проблемне навчання, робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання, презентаційний метод, метод проектного навчання	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE, участь у наукових конференціях
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	10		
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	10		
4	Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.)	10		
5	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	20		
	Всього годин	60		

Методи навчання. На лекціях і семінарських заняттях рекомендується використовувати такі педагогічні методи: проблемного навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання (з урахуванням можливостей сильних і слабких студентів), евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод (підготовка студентом доповіді-презентації), метод проектного навчання (підготовка студентом самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки.

Методи контролю (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни):

Поточний контроль. У ході поточного контролю використовуються методи індивідуального та фронтального опитування, письмове тестування,

написання творчих робіт (есе, рецензія, огляд, власне висловлювання), метод мікрофону, розв’язання проблемних завдань, робота з джерелами і науковою літературою, перегляд фільмів з подальшим обговоренням, робота в групах, перевірочні контрольні роботи.

Підсумковий контроль здійснюється на останньому занятті в формі підсумкового заняття, що включає контроль усіх видів підготовки, передбачених програмою навчальної дисципліни. За результатами навчальної діяльності виставляється залік за двобальною шкалою «зараховано» – «не зараховано». Також виставляється оцінка за традиційною шкалою.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі [«Інструкція з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) (табл. 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Максимальна сума балів за курс складає 200 балів, мінімально прийнятна для отримання заліку – 120 балів.

3.2. Питання до заліку:

1. Обґрунтуйте зростаюче значення історії України на сучасному етапі.
2. Які основні періоди української історії можна виділити сьогодні? Дайте їм загальну характеристику, розкрийте особливості.
3. Охарактеризуйте основні теорії походження людини та появу людини на території України.
4. Проаналізуйте еволюцію знарядь праці давніх людей, як чинник розвитку людського суспільства.
5. Визначте основні підходи до проблеми походження та розвитку трипільців на території України.
6. Античні міста-держави на території сучасної України: причини виникнення та значення для розвитку регіону.
7. Охарактеризуйте основні версії походження слов'ян.
8. Етимологія понять «Русь» та «Україна».
9. Чи було Велике князівство Литовське, Руське та Жмудське державним утворенням українського народу?
10. З точки зору позитивізму чи негативізму дайте оцінку культурного та економічного розвитку українського суспільства в часи Речі Посполитої (1569-1648 рр.)
11. Охарактеризуйте передумови та початок Національно-визвольної війни середини XVII ст.
12. Яким чином відбувався процес державотворення на українських землях в процесі Національно-визвольної війни середини XVII ст.?
13. Проаналізуйте економічний потенціал України в часи Національно-визвольної війни середини XVII ст.
14. Вкажіть особливості національно-визвольної та антикріпосницької боротьби в Україні в середині та другій половині XVIII ст.
15. Вкажіть чинники кризи феодальної системи господарства в Україні в першій половині XIX ст.
16. Проаналізуйте причини скасування кріпацтва у Російській імперії та новизну аграрних відносин у підросійській Україні.
17. Охарактеризуйте розвиток промисловості у підросійській Україні в другій половині XIX ст.
18. Охарактеризуйте ідеологію і напрями діяльності українських громад в 60-70-х рр. XIX ст.
19. З'ясуйте особливості економічного розвитку західноукраїнських земель.
20. Визначте причини поширення, ідейні засади, соціальну базу і форми діяльності москвофілів, народовців та радикалів.

21. Охарактеризуйте процес утворення політичних партій у Галичині, окресліть їх цілі та ідейні засади. Розкрийте процес партійної диференціації народовців.
22. Охарактеризуйте виникнення і напрями діяльності українських політичних партій наприкінці XIX - на початку XX ст. Дайте оцінку їх суспільного впливу.
23. Проаналізуйте причини, характер і національні аспекти революції 1905-1907 рр.
24. У чому полягали зміст і результати реформ П. Столипіна?
25. Визначте особливості національного руху у західноукраїнських землях.
26. З'ясуйте обставини і особливості діяльності українських політичних партій у підавстрійській Україні та їх вимоги.
27. Охарактеризуйте здобутки і втрати української культури, освіти, науки на початку XX ст.
28. Чи згуртувала Перша Світова війна українське суспільство в його бажанні розгромити агресорів?
29. Схарактеризуйте діяльність легіону Українських січових стрільців.
30. Ультиматум Раднаркомом Росії Центральній Раді (грудень 1917 р.), причини та наслідки.
31. Українська Держава П.Скоропадського (1918), причини її падіння.
32. Охарактеризуйте політику уряду Директорії на Україні в кінці 1918 – поч. 1919 рр.
33. Назвіть причини виникнення селянсько-повстанського руху на Україні в період 1918-1919 рр.
34. Визначте головні фактори знищення УНР і державності України протягом 1917-1920 рр.
35. У чому полягають уроки Української революції 1917-1920 рр.?
36. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
37. Акт злуки УНР і ЗУНР, його історичне значення.
38. Чому Петлюра співпрацював з поляками?
39. Українсько-польська війна 1918-1919 рр.: причини, наслідки для українських земель.
40. Розкрийте сутність НЕПу.
41. Український культурний ренесанс 1920-х рр.
42. Стаханівський рух: рух новаторів виробництва чи соціалістичне змагання?
43. Сучасна оцінка подій 1932-1933 рр. в УСРР.
44. Яке мало значення возз'єднання українських земель у 1939-1940 рр.?

45. Чому Червона Армія у початковий період Другої світової війни зазнавала поразок?
46. Які плани виношував Гітлер по відношенню до України?
47. Як проходив процес визволення України від нацисько-фашистських окупантів?
48. Порівняйте процес відбудови промисловості та сільського господарства в Україні із європейським варіантом відбудови. Мета і завдання п'ятирічного плану відбудови народного господарства в Україні
49. Визначте причини, масштаби та наслідки голоду 1946-1947 рр., порівняйте його з голодом 1932-1933 рр.
50. М.С. Хрущов і поява волюнтаристських надпрограм у галузі аграрної політики: причини краху надпрограм.
51. Духовне життя в Україні в період хрущовської «відлиги»: основні тенденції та характерні риси.
52. Охарактеризуйте суспільно-політичний розвиток республіки наприкінці 80-х років ХХ століття.
53. Розкрийте процес формування в Україні політичних партій.
54. Передумови прийняття «Декларації про державний суверенітет України».
55. Чорнобильська катастрофа та її наслідки для України.
56. Демократизація суспільства. Багатопартійність в Україні та її вплив на політичне життя.
57. Охарактеризувати суспільне становище України в перші роки незалежності.
58. Охарактеризуйте стан освіти та науки України доби незалежності.
59. Порівняйте Помаранчеву Революцію та Революцію Гідності.
- 60.

3.3. Контрольні питання до семінарських занять

Тема 1

1. Предмет курсу «Історія України та української культури». Історичні джерела та історіографія.
2. Племена і народи, що населяли територію України в давнину (трипільці, кіммерійці, скіфи, сармати, греки, готи, гуни).
3. Давні слов'яни.
4. Основні риси первісної культури. Культура давніх слов'ян.

Тема 2

1. Виникнення та основні етапи розвитку Київської Русі, її соціально-економічний і політичний устрій.
2. Причини, розвиток процесу та наслідки феодальної роздробленості Русі.

3. Злет і падіння Галицько-Волинського князівства. Політична мапа українських земель в сер. XIV ст.
4. Культура княжої доби.

Тема 3

1. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель в XIV – першій половині XVII ст.
2. Феномен українського козацтва від виникнення до 30-х рр. XVII ст. Запорізька Січ.
3. Причини, рушійні сили та хронологічні межі Хмельниччини.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток Гетьманщини в другій половині XVII ст.
5. Особливості розвитку української культури під владою Литви та Польщі. Самобутність культури українського козацтва.

Тема 4

1. Політика Івана Мазепи: цілі й результат. Повна ліквідація автономії України у XVIII ст.
2. Суспільно-політичний лад і розвиток Правобережної України у XVIII ст.
3. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель у складі Російської держави у XIX – на початку XX ст.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток західноукраїнських земель у складі імперії Габсбургів.
5. Еволюція суспільно-політичного життя в Україні за імперської доби.
6. Українська культура модерної доби. Етапи національно-культурного відродження.

Тема 5

1. Україна в Першій світовій війні. Періодизація та наслідки Української революції 1917-1921 рр.
2. Українські землі на політичній мапі Європи в 20-30-ті рр. XX ст. Їхнє соціально-економічне і політичне становище під владою більшовиків, Польщі, Румунії та Чехословаччини.
3. Періодизація Другої світової війни для України та стисла характеристика періодів. Політичні підсумки Другої світової війни для України.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток УРСР після Другої світової війни. Криза радянського суспільства та її прояви в УРСР кінця 1980-х – початку 1990-х рр.
5. Проголошення незалежності України. Реформування суспільно-політичного ладу та економічної системи в 1990-х – 2000-х рр. «Помаранчева революція» 2004 р. і «Революція Гідності» 2014 р. Шлях до євроінтеграції.
6. Загальна характеристика української культури новітньої доби: етапи та специфіка.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи кафедри

суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для студентів погоджується з викладачем. Відповідно до [«Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) студент може підвищити оцінку шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів у якості заохочення.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва катедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги студента мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливність та неупередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен студент і кожна студентка повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці катедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, що їх прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних

посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільно значущих цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницький пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бойко О. Д. Історія України : посібник. К. : Академвидав, 2014. 720 с.
2. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
3. Історія української культури : нац. підручник / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. ; за ред. В. А. Качкана. К. : ВСВ «Медицина», 2014. 368 с.
4. Alkov V. History of Ukraine and Ukrainian Culture : the textbook for international students. Second edition. Lviv : Новий світ-2000, 2021. 206 p.
5. Kubicek P. The History of Ukraine. Westport; London, 2008. 221 p.
6. Magocsi P. R. A History of Ukraine. Seattle, 1998. 784 p.
7. Subtelny O. Ukraine : a History. Toronto; Buffalo; London, 2009. 887 p.
8. Plohy S. The Gates of Europe. New York, 2015. 352 p.

Допоміжна

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків : Дельта, 1993 . 255 с.
2. Бондаренко К. История в профіль. – К. : Знання : Фонд «Українська політика», 2012. 663 с.
3. Історія культури в термінах і назвах : словник-довідник / Ж. О. Безвершук. К. : Вища школа, 2003. 399 с.
4. Історія української культури / О. Павлова, Ф. Мельничук, В. Панталієнко, А. Сироватський, Т. Мисюра. К. : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
5. Історія української та зарубіжної культури : Навч. посіб. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. ; за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. К. : Вища школа, 2004. 364 с.
6. Касьянов Г. Незгодні. Українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х років. – К. : «Либідь», 1995. 224 с.
7. Левітас Ф. Л. Друга світова війна : український вимір. К. : Наш час, 2011. 270 с.
8. Лоза Ю. Історичний атлас України. Київ : Мапа, 2015. 320 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. **Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:**
  - Українською мовою: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2354>
  - Англійською мовою: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5>
2. Матеріали з історії і культури України для студентів, які навчаються українською мовою [Електронний ресурс] // Сторінка кафедри суспільних наук

ХНМУ. URL:

http://80.249.234.44:8181/upload/redakt/suspnauk/vit_stud_suspnauk.ZIP

3. Матеріали з історії і культури України для студентів, які навчаються англійською мовою [Електронний ресурс] // Сторінка кафедри суспільних наук

ХНМУ. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/suspnauk/engl_sn.zip